

2.ª La llaurada del primer any del torn se fa amb arades grosses *Bra-bants*, amb jòc de rodes davanter, arribant a una fondaria de 25 ò 30 cms.

Tenim, doncs, en la Plana de Vich, bona organització social i bones pràctiques culturals, amb lo qual se consegueixen produccions remuneradores i la conservació de l'ordre i les bones costums.

No volem pas dir amb això que aquells agricultors tinguin el compte que deurien en la selecció de llavors dels blats; ni hem d'aprovà'ls que facin les segues amb falç, en comptes de dalles o de màquines. També creiem que deurien atendre més a la selecció del bestiar i a la seva alimentació, mes per això, no deixa d'ésser aquella una comarca agrícola ben interessant i en la qual s'hi poden apendte forces coses.

IGNASI FAGES

La cria del bestiar

La selecció

II

De tots els mètodes, el que no exposa al ramader a cap fracàs, és la selecció. Aparellant reproductors de la mateixa raça, els productes són sempre semblants a llurs pares. No hi ha en aquests animals la defectuosa repartició de caràcters que s'observa en els mestijos; al contrari, la estampa dels fills és la mateixa que la dels pares. La selecció, si s'opera escollint d'entre els reproductors els que reuneixin més qualitats, o la propietat que es vulgui desenrotllar de preferència, pel mitjà de successives generacions aquestes propietats poden millorar-se. Posem un cas concret: les vaques de la encontrada de Massanet de Cabrenys són bons animals per a la cria i treball; són aquelles vaques d'una raça propia, del país. Prenent un toro de la mateixa raça i unint-lo amb una d'aquelles vaques, s'haurà practicat un cas de selecció, però si en lloc de pendre qualsevol toro, n'escollim un que sigui el que més pesi dintre dels de la mateixa edat, i al mateix temps que sigui el toro més ben conformat, i després triem la vaca de més bona estampa i la que produeixi millors vedells, la selecció haurà sigut cuidada i donarà per resultat, si es persisteix en aquesta tria, un millorament de la descendencia.

Mes, si la selecció es fa sense tenir compte com són els reproductors, prenent els primers que vénen a mà, llavors no s'avança res, i la millora d'aquesta raça queda estacionada. Tal és el cas de la població porquina del Noguera-Pallaresa. En tota la conca d'aquest riu s'hi troba el porc del país, sense mescla amb cap raça estrangera. Degut a no tenir compte en la tria de reproductors, entre altres causes, els porcs del Noguera-Pallaresa tant són ara com devien ésser cent anys enrera. La selecció és un mètode que no fa més que fixar en la descendencia els caràcters dels pares. Si aquests,

abans de reproduir-se han progressat en part o totalment, és probable que aquest progrés sigui transmès als fills; si les causes que han motivat aquell progrés persisteixen durant tres o quatre generacions, llavors dit progrés no solament és probable que es fixi, sinó que és segur. Si als porcs dels quals parlàvem se'ls alimentés més bé, a la primera generació potser l'efecte no es veuria, però a la quarta els resultats serien marcadíssims.

Repetim-ho: la selecció és el gran fixador dels caràcters dels ascendents. Quan a una raça se la sotmet a un regiment de fam, que és el que feren els ramaders de Catalunya fins fa poc, la selecció fixa el caràcter de tolerància a la fam. Els resultats d'una alimentació pobra durant un cert número de generacions, se tradueixen en un empetitiment de la talla, en una disminució de pes, i en formes més o menys viciades. Així era i així és encara molt del bestiar del país. La selecció, fixant aquesta tolerància per la fam, causà els *sacs de mal profit*. Mentre un vedell de raça suïça, per exemple, de cinc mesos pesava 190 kilos, un vedell del país, a la mateixa edat, no en pesava més que 140; mentre dos vedells de mig any posats a engreix, un de suïç i altre del país, el primer creixia a la vista, el del país menjant el mateix no augmentava durant la setmana els kilos del vedell de raça suïça. I això que passava en el bestiar boví, succeïa en les demés espècies. La raó d'aquestes diferències residia en el fet de que mentre a Catalunya la selecció havia fixat la tolerància a la fam i com a conseqüència l'emmagriment hereditari, a Suïça amb les vaques, i a Craon amb els porcs, la selecció practicada en animals als quals se'ls donava molt menjar, havia fixat, naturalment, la propensió a l'engreixament.

En els vedells de Vidrà i els que surten des de Beiga a Alpens, que tan estimats són com a futurs bous de treball, si es practiqués en aquells indrets una selecció cuidadosa atenent la tria dels reproductors i la millora de la alimentació, els resultats no es farien esperar gaire. Compareu, si no, el ramat llanar d'Andorra, amb els escamots que es troben pel Noguera-Ribagorça; els ramats d'una i altra comarca perteneixen a la mateixa raça; els andorrans són corpulents i bonics amb bona llana, els de l'altra comarca semblen figures de pessebre. És que a Andorra atenen a l'alimentació i tria de reproductors, mentre que al Noguera-Ribagorça el ramat no és objecte de cap atenció.

I no és solament en bestiar del país que la selecció ha d'ésser portada amb tota cura, sinó que en bestiar estranger s'ha de fer el mateix. A la plana de Vich, on d'un temps a n'aquesta part es tiren molt a la vaca suïça, cosa que també passa a Collsacabra i altres comarques, la selecció deu ésser practicada amb vista al millorament de la raça, escollint bé els toros i racionant fortament les vaques.

En fi, la eficàcia, els bons resultats de la selecció, depenen de la manera de portar-la. Hem vist que la selecció el mateix produeix animals refractaris a l'engreixament, que propensos a desenrotllar-se en poc temps. Aquí, com en tot, l'èxit del ramader estriba en *volguer fer*, i després *fer-ho bé*.

M. ROSSELL I VILA

Professor de Zootècnia
a la Escola Superior d'Agricultura